

บทที่ 5

สรุปผลการวิจัย อภิปราย และข้อเสนอแนะ

ในบทนี้ เป็นการสรุปผลการวิจัย ผู้วิจัยได้เสนอเรื่องตามลำดับคือ วัตถุประสงค์ของการวิจัย วิธีดำเนินการวิจัย การเก็บรวบรวมข้อมูล ผลการวิเคราะห์ข้อมูล การอภิปรายผล ข้อเสนอแนะ และข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยในอนาคตตามลำดับดังนี้

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาความคิดเห็นเกี่ยวกับเกณฑ์การประเมินผลนักศึกษาฝึกสอนของ ผู้บริหาร อาจารย์นิเทศก์ ครูพี่เลี้ยง และนักศึกษาฝึกสอนในวิทยาลัยครูภาคกลาง
2. เพื่อหาแนวทางในการสร้างเกณฑ์ในการประเมินผลนักศึกษาฝึกสอนสำหรับ วิทยาลัยครูในภาคกลาง

วิธีดำเนินการวิจัย

1. กลุ่มตัวอย่างประชากรได้แก่ ผู้บริหาร อาจารย์นิเทศก์ ครูใหญ่ ครูพี่เลี้ยง และ นักศึกษาฝึกสอนในวิทยาลัยครูภาคกลาง รวมทั้งสิ้น 545 คน ประกอบด้วย
 - 1.1 ผู้บริหาร คือ รองอธิการฝ่ายวิชาการ และหัวหน้าแผนกฝึกสอน ของวิทยาลัยครูภาคกลางทุกคน รวม 10 คน
 - 1.2 อาจารย์นิเทศก์ของวิทยาลัยครูในภาคกลางทุกคน รวม 60 คน
 - 1.3 ครูใหญ่ สุ่มมาร้อยละ 50 ของกลุ่มตัวอย่างโรงเรียนฝึกสอนใน แต่ละวิทยาลัยครู โดยการสุ่มแบบง่าย รวม 55 คน
 - 1.4 ครูพี่เลี้ยง ใช้วิธีสุ่มตัวอย่างแบบง่าย ร้อยละ 50 ของกลุ่มตัวอย่าง โรงเรียนฝึกสอนในแต่ละวิทยาลัยครู รวม 220 คน
 - 1.5 นักศึกษาฝึกสอน สุ่มตัวอย่างแบบง่าย ร้อยละ 20 ของแต่ละ วิทยาลัยครู รวม 200 คน

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย เป็นแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นโดยการศึกษาจากเอกสาร ตำรา งานวิจัย และแบบประเมินผลการฝึกสอนของสถาบันต่าง ๆ แบบสอบถามแบ่งออกเป็น 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 เป็นการสำรวจข้อมูลต่าง ๆ เกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม มีลักษณะเป็นแบบเลือกตอบ (Check-list)

ตอนที่ 2 เป็นการสำรวจความคิดเห็นเกี่ยวกับเกณฑ์ประเมินผลนักศึกษาฝึกสอน แบบสอบถามเป็นแบบมาตราส่วนประเมินค่า (Rating Scale)

เมื่อสร้างแบบสอบถามเสร็จแล้ว นำแบบสอบถามไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิ และอาจารย์ที่ปรึกษาแก้ไข และให้ข้อเสนอแนะ ผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามมาแก้ไขตามข้อเสนอแนะ จากนั้นนำแบบสอบถามไปให้กลุ่มตัวอย่างประชากรตอบ

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยได้มอบแบบสอบถามให้ตัวแทน ซึ่งเป็นอาจารย์วิทยาลัยครูทั้ง 4 แห่ง เป็นผู้แจกแบบสอบถาม สำหรับวิทยาลัยครูเทพสตรี ผู้วิจัยแจกแบบสอบถามด้วยตนเอง จากแบบสอบถามที่ส่งทั้งสิ้น 545 ฉบับ ได้รับคืน 540 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 99.08

4. การวิเคราะห์ข้อมูล ในการวิเคราะห์ข้อมูล ใช้วิธีการทางสถิติดังนี้

4.1 ข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพส่วนตัว ของผู้ตอบแบบสอบถาม วิเคราะห์โดยหาค่าร้อยละ (Percent) และเสนอเป็นตารางประกอบความเรียง

4.2 ข้อมูลเกี่ยวกับความคิดเห็นเรื่องเกณฑ์ประเมินผลของนักศึกษาฝึกสอน ในวิทยาลัยครูภาคกลาง วิเคราะห์โดยหาค่าเฉลี่ย (\bar{X}) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) เสนอเป็นตารางประกอบความเรียง

สรุปผลการวิจัย

ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้

1. สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม

- 1.1 ผู้บริหารในวิทยาลัยครูภาคกลาง ส่วนใหญ่เป็นชายและมีอายุระหว่าง 31-40 ปี
- 1.2 อาจารย์นิเทศก์ ของวิทยาลัยครูในภาคกลางส่วนใหญ่เป็นชายและมีอายุระหว่าง 31-40 ปี
- 1.3 ครูใหญ่โรงเรียนฝึกสอนส่วนใหญ่เป็นชาย และอายุระหว่าง 31-40 ปี
- 1.4 ครูพี่เลี้ยงนักศึกษาฝึกสอนส่วนใหญ่เป็นหญิง และมีอายุระหว่าง 21-30 ปี
- 1.5 นักศึกษาฝึกสอนของวิทยาลัยครูภาคกลางส่วนใหญ่เป็นหญิง และมีอายุระหว่าง 21-30 ปี

2. ผลการวิเคราะห์เกณฑ์ประเมินผลนักศึกษาฝึกสอนในวิทยาลัยครูภาคกลาง ได้ผลสรุปดังนี้

2.1 ด้านการวางแผนและการเตรียมการสอน ผู้บริหาร อาจารย์นิเทศก์ ครูใหญ่ ครูพี่เลี้ยง และนักศึกษาฝึกสอนส่วนใหญ่เห็นด้วย เกี่ยวกับการให้การวางแผนและการเตรียมการสอน โดยมีรายละเอียดต่าง ๆ เรียงตามลำดับความสำคัญตามค่าเฉลี่ยดังนี้ เลือกเนื้อหาวิชาที่จะสอนได้ถูกต้องและเหมาะสมกับวัยและระดับชั้นของนักเรียน เขียนจุดประสงค์เชิงพฤติกรรมในชั้นที่การสอนในแต่ละบทเรียนเป็น กำหนดวิธีสอนในชั้นที่การสอนได้สอดคล้องกับจุดประสงค์และเนื้อหาวิชา กำหนดกิจกรรมประกอบการเรียนการสอน ได้สอดคล้องกับจุดประสงค์ เนื้อหาวิชา และวิธีสอน กำหนดและเลือกสื่อการสอนได้ตรงกับเนื้อหาและกิจกรรมการเรียน การเข้าร่วมประชุมปรึกษากับอาจารย์นิเทศก์และครูพี่เลี้ยง เพื่อวางแผนการสอน ทำชั้นที่การสอนให้ตรงล่วงหน้า

ตามกำหนด เขียนบันทึกการสอนโดยใช้ภาษาที่รัดกุม เข้าใจง่าย และถูกต้อง ทำบันทึก
การสอนได้อย่างถูกต้อง สะอาด เรียบร้อย กำหนดวิธีการวัดผลได้ครบถ้วนและตรงตาม
จุดประสงค์ที่ตั้งไว้ มีความเข้าใจในหลักสูตรและวิชาที่สอน โดยพิจารณาจากบันทึกการสอน

มีข้อที่น่าสังเกตเฉพาะกลุ่มผู้บริหาร มีความเห็นอยู่ในระดับเห็นด้วยอย่างยิ่งใน
ด้านมีเกือบทุกข้อ ยกเว้นข้อที่ว่า การเข้าร่วมประชุมปรึกษากับอาจารย์นิเทศก์และครูพี่เลี้ยง
เพื่อวางแผนการสอนและเขียนบันทึกการสอนโดยใช้ภาษาที่รัดกุม เข้าใจง่าย และถูกต้องที่
ผู้บริหารมีความคิดเห็นอยู่ในระดับเห็นด้วย

2.2 ด้านการดำเนินการสอน ผู้บริหาร อาจารย์นิเทศก์ ครูใหญ่
ครูพี่เลี้ยง และนักศึกษาฝึกสอน ส่วนใหญ่เห็นด้วย โดยมีรายละเอียดเรียงตามลำดับ
ความสำคัญตามค่าเฉลี่ยดังนี้ มีความรู้และความเข้าใจในเนื้อหาวิชาที่สอนเป็นอย่างดี เปิด
โอกาสให้นักเรียนได้อภิปรายซักถามในขณะสอน รู้จักใช้คำยกย่องชมเชย เมื่อเห็นว่า
นักเรียนตอบถูกต้องหรือทำดี ควบคุมและแสดงกริยาท่าทางให้สดชื่น เป็นมิตร และมีความ
เป็นกันเองกับนักเรียนทุกครั้งที่เข้าสอน สามารถยกตัวอย่างมาอธิบายประกอบเนื้อหา
วิชาได้สอดคล้องและเหมาะสมกับบทเรียน ใช้ภาษาพูดและเขียนได้ถูกต้องเหมาะสมและชัดเจน
ในการสอน ใช้วิธีนำเข้าสู่บทเรียนได้สอดคล้องกับเนื้อหาวิชาได้อย่างถูกต้องและเหมาะสม
ให้นักเรียนมีโอกาสร่วมกันสรุปและสร้างความคิดรวบยอดในบทเรียนที่สอน โดยนักศึกษาฝึกสอน
ให้ความช่วยเหลือ นักเรียนในชั้นมีปฏิริยาตอบสนองในทางที่ดี มีความสนใจให้ความร่วมมือ
และกล้าแสดงออก รู้จักคิดแปลงวิธีสอนได้เหมาะสมกับเนื้อหาและสถานการณ์ในขณะที่สอน
โดยไม่ขัดกับจุดประสงค์ที่กำหนดไว้ ใช้คำถามได้ดีในการช่วยกระตุ้นให้นักเรียนได้สังเกต
คาดคะเน หาเหตุผล และคิดสร้างสรรค์ เข้าทำการสอนและเลิกสอนได้ตรงตามเวลาที่
กำหนด ตรวจแบบฝึกหัด แก้ไขและให้คำอธิบายแก่นักเรียนได้ทันกำหนดเวลา กิจกรรมที่
จัดประกอบการเรียนการสอน คำนึงถึงความแตกต่างและการมีส่วนร่วมของนักเรียนทุกคน
รู้จักแก้ปัญหาเฉพาะหน้า เมื่อมีเหตุการณ์ไม่เหมาะสมเกิดขึ้นในขณะที่สอน จัด
กิจกรรมได้คล่องเหมาะสมกับสถานการณ์และเนื้อหาที่กำลังสอน ไม่ประหม่าเคอะเขิน หยุด

เชิงทฤษฎีหรือแสดงความคิดรวบยอดในขณะสอน เขียนกระดานคำได้ถูกวิธี มีระเบียบ ชัดเจน และสวยงาม ใช้วัสดุอุปกรณ์ประกอบการสอนได้ตรงตามเนื้อหา คุ่มคำ เหมาะสมกับเวลา และคล่องแคล่ว สามารถโยงเนื้อหาวิชาให้สัมพันธ์กับวิชาอื่นได้อย่างถูกต้องและเหมาะสม

2.3 ด้านการวัดผล ผู้บริหาร อาจารย์นิเทศก์ ครูใหญ่ ครูพี่เลี้ยง และนักศึกษาฝึกสอน ส่วนใหญ่เห็นด้วย โดยมีรายละเอียดเรียงตามลำดับความสำคัญ ตามค่าเฉลี่ยดังนี้ วัดผลให้ตรงตามจุดประสงค์ของบันทึกการสอนที่ได้กำหนดไว้ รู้จักนำผลที่ได้วัดในแต่ละครั้ง มาปรับปรุงการเรียนการสอนในครั้งต่อไป รู้จักวิธีการสร้างข้อทดสอบประเภทต่าง ๆ ได้เหมาะสมกับลักษณะวิชาที่สอน รู้จักสังเกต บันทึก เกี่ยวกับความก้าวหน้า และพัฒนาการของนักเรียนเป็นรายบุคคลในชั้นเรียน นำผลที่วัดได้เกี่ยวกับตัวนักเรียน มาปรึกษาปัญหาการเรียนการสอนกับครูพี่เลี้ยงและอาจารย์นิเทศก์ รู้จักการจัดทำและเก็บรักษาผลที่ได้จากการวัดนักเรียนไว้อย่างเป็นระเบียบเรียบร้อย และนำมาใช้ได้สะดวก

มีข้อที่น่าสังเกตเฉพาะกลุ่มผู้บริหารมีความคิดเห็นอยู่ในระดับเห็นด้วยอย่างยิ่งอยู่เพียงข้อเดียวที่ว่า วัดผลได้ตรงตามจุดประสงค์ของบันทึกการสอนที่ได้กำหนดไว้นอกนั้นผู้บริหารมีความคิดเห็นอยู่ในระดับเห็นด้วย เช่นเดียวกับกลุ่มประชากรตัวอย่างอื่น ๆ

2.4 ด้านการปกครองชั้นเรียน ผู้บริหาร อาจารย์นิเทศก์ ครูใหญ่ ครูพี่เลี้ยง และนักศึกษาฝึกสอน ส่วนใหญ่เห็นด้วย โดยมีรายละเอียดเรียงตามลำดับความสำคัญ ตามค่าเฉลี่ยดังนี้ วางตนเป็นกันเองกับนักเรียนได้เหมาะสมกับฐานะของความเป็นครู เอาใจใส่ดูแลนักเรียนได้ทั่วถึง ในขณะที่ทำการสอน ใช้หลักและวิธีการอย่างเป็นประชาธิปไตยกับนักเรียนในชั้นเรียน รู้จักให้รางวัลและคำสนับสนุนยกย่องชมเชยแก่นักเรียนที่รักษาระเบียบวินัย และมีความประพฤติดี มีความจริงใจ เปิดเผย และรักษาความลับสัญญาที่ให้ไว้กับนักเรียน เปิดโอกาสให้นักเรียนเคลื่อนไหวอย่างอิสระในสถานการณ์และเวลาที่เหมาะสม รู้จักและจำชื่อนักเรียนที่อยู่ในความรับผิดชอบได้ถูกต้องแม่นยำทุกคน ลงโทษนักเรียนที่กระทำผิดทางด้านความประพฤติและวินัยอย่างเหมาะสมและยุติธรรม

2.5 ด้านบุคลิกภาพ ผู้บริหาร อาจารย์นิเทศก์ ครูใหญ่ ครูพี่เลี้ยง และนักศึกษาฝึกสอน ส่วนใหญ่เห็นด้วย โดยมีรายละเอียดเรียงตามลำดับความสำคัญตามค่าเฉลี่ยดังนี้ แต่งกายสุภาพ สะอาด เรียบร้อย ถูกต้องตามระเบียบ มีท่าทางกระฉับกระเฉง คล่องแคล่ว และสุภาพในการปฏิบัติงาน ยิ้มแย้มแจ่มใส และมีไมตรีจิตกับบุคคลทั่วไป ใช้ภาษาได้ถูกต้องเหมาะสมกับโอกาสและฐานะของบุคคลที่สนทนาด้วย มีความเชื่อมั่นในตนเอง กล้าพูดกล้าแสดงออกในสิ่งที่เห็นว่าถูกต้อง และเหมาะสมกับโอกาส มีความขยันและอดทนต่อการปฏิบัติงาน เสียสละ เห็นใจ ให้ความช่วยเหลือต่อเพื่อนร่วมงาน

2.6 ด้านความรับผิดชอบต่อโรงเรียน ผู้บริหาร อาจารย์นิเทศก์ ครูใหญ่ ครูพี่เลี้ยง และนักศึกษาฝึกสอน ส่วนใหญ่เห็นด้วย โดยมีรายละเอียดเรียงตามลำดับความสำคัญตามค่าเฉลี่ยดังนี้ มีความรักเด็กและมีทัศนคติที่ดีต่อวิชาชีพครู ปฏิบัติตามระเบียบข้อบังคับและประเพณีต่าง ๆ ของโรงเรียน ร่วมงานของโรงเรียนที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติกิจกรรมของชุมชน อุทิศสละเวลาให้กับโรงเรียน เมื่อมีกิจกรรมพิเศษที่ต้องการความช่วยเหลือ ให้ความร่วมมือกับคณะครูและนักเรียนในงานพัฒนาอาคารสถานที่และบริเวณโรงเรียน ร่วมช่วยเหลือกับฝ่ายปกครอง ในการดูแลความประพฤติ และรักษาระเบียบวินัยของนักเรียนโดยส่วนรวม ช่วยงานวิชาการต่าง ๆ ที่ฝ่ายวิชาการของโรงเรียนจัดให้มีขึ้น ช่วยเหลืองานธุรการของโรงเรียนเมื่อได้รับการขอร้อง

2.7 ด้านความสัมพันธ์กับบุคคลที่เกี่ยวข้องกับการฝึกสอนและโรงเรียน ผู้บริหาร อาจารย์นิเทศก์ ครูใหญ่ ครูพี่เลี้ยง และนักศึกษาฝึกสอน ส่วนใหญ่เห็นด้วย โดยมีรายละเอียดเรียงตามลำดับความสำคัญตามค่าเฉลี่ยดังนี้ รู้จักศึกษาสภาพและสิ่งแวดล้อมต่าง ๆ ของชุมชน เพื่อปรับตัวให้เข้ากับบุคคลในชุมชนได้ รู้จักขอคำแนะนำและปรึกษาหารือในด้านการสอนกับครูพี่เลี้ยง ร่วมกับครูพี่เลี้ยงในการแก้ปัญหาต่าง ๆ เกี่ยวกับนักเรียนที่อยู่ในความรับผิดชอบร่วมกัน สร้างความคุ้นเคยและไม่ถูกเหยียดหยามพนักงานเจ้าหน้าที่และคณาธิการของโรงเรียน เข้าร่วมประชุมรับฟังนโยบายและแนวปฏิบัติในการฝึกสอนจากผู้บริหารโรงเรียน เข้าร่วมประชุมปรึกษารายวิชาหรือกับอาจารย์นิเทศก์ตามที่

กำหนดนัดหมายไว้เป็นประจำ รู้จักรายงานแลกเปลี่ยนความคิดเห็นและอภิปรายปัญหา การฝึกสอนกับอาจารย์นิเทศก์อย่างมีเหตุผล ทักทายปราศรัยและสร้างความสนิทสนม กับคณะครูในโรงเรียนได้เป็นอย่างดี รู้จักแสวงหาผู้ทรงคุณวุฒิ และผู้เชี่ยวชาญในชุมชน มาเป็นวิทยากร ให้ความรู้แก่นักเรียนในบางโอกาส ให้การต้อนรับสนทนาปราศรัยกับ ผู้ปกครองนักเรียนที่มาร่วมในกิจกรรมของโรงเรียน ช่วยเหลืองานของผู้บริหาร เมื่อ ได้รับการขอร้องอย่างเต็มใจ เข้าร่วมประชุมในการประชุมครูของโรงเรียน เสมอเมื่อ ได้รับอนุญาตจากผู้บริหาร สนใจที่จะร่วมหรือรับมอบหมายจากครูที่เลี้ยงในการไปเยี่ยม เยียนผู้ปกครองของนักเรียน รู้จักหาโอกาสพบปะแลกเปลี่ยนความคิดเห็นในการฝึกสอน กับผู้บริหารโรงเรียน พบปะสังสรรค์กับครูที่เลี้ยงนอกเหนือจากงานในหน้าที่ตามโอกาส อันควร

แนวทางในการสร้างเกณฑ์ในการประเมินผลนักศึกษาฝึกสอน สำหรับ
วิทยาลัยครูในภาคกลาง

ข้อที่	เกณฑ์ประเมินผลนักศึกษาฝึกสอน	ลำดับความสำคัญ
	<u>การวางแผนและการเตรียมการสอน</u>	
1.	การเข้าร่วมประชุมปรึกษากับอาจารย์นิเทศก์และครูที่เลี้ยง เพื่อวางแผนการฝึกสอน	6
2.	ทำบันทึกการสอนให้ตรวจล่วงหน้าตามกำหนด	7
3.	ทำบันทึกการสอนได้อย่างถูกต้อง สะอาด เรียบร้อย	9
4.	มีความเข้าใจในหลักสูตรและวิชาที่สอน โดยพิจารณาจากบันทึกการสอน	11
5.	เขียนจุดประสงค์เชิงพฤติกรรมในบันทึกการสอนในแต่ละบทเรียนเป็น	2
6.	เลือกเนื้อหาที่จะสอนได้ถูกต้องและเหมาะสมกับวัยและระดับชั้นของนักเรียน	1

ข้อที่	เกณฑ์ประเมินผลนักศึกษาฝึกสอน	ลำดับความสำคัญ
7.	กำหนดวิธีสอนในชั้นฝึกการสอนได้สอดคล้องกับจุดประสงค์และเนื้อหาวิชา	2
8.	กำหนดกิจกรรมประกอบการเรียนการสอนได้สอดคล้องกับจุดประสงค์ เนื้อหาวิชาและวิธีสอน	2
9.	กำหนดและเลือกสื่อการสอนได้ตรงกับเนื้อหาและกิจกรรมการเรียนการสอน	5
10.	กำหนดวิธีการวัดผลได้ครบถ้วนและตรงตามจุดประสงค์ที่ตั้งไว้	10
11.	เขียนบันทึกการสอนโดยใช้ภาษาที่รัดกุม เข้าใจง่าย และถูกต้อง	8
	<u>การดำเนินการสอน</u>	
1.	ควบคุมและแสดงกริยาท่าทางให้สดชื่น เป็นมิตร และมีความเป็นกันเองกับนักเรียนทุกครั้งที่เข้าสอน	4
2.	ใช้วิธีนำเข้าสู่บทเรียนได้สอดคล้องกับเนื้อหาวิชาที่สอน	7
3.	รู้จักคิดแปลงวิธีสอนได้เหมาะสมกับเนื้อหาวิชาและสถานการณ์ในขณะที่สอน โดยไม่ขัดกับจุดประสงค์ที่กำหนดไว้	11
4.	ทำการสอนโดยลำดับขั้นตอนของเนื้อหาวิชาได้อย่างถูกต้องและเหมาะสม	8
5.	สามารถยกตัวอย่างมาอธิบายประกอบเนื้อหาวิชาได้สอดคล้องและเหมาะสมกับบทเรียน	4
6.	มีความรู้และความเข้าใจในเนื้อหาวิชาที่สอนเป็นอย่างดี	1
7.	สามารถโยงเนื้อหาวิชาให้สัมพันธ์กับวิชาอื่นได้อย่างถูกต้องและเหมาะสม	21

ข้อที่	เกณฑ์ประเมินผลนักศึกษาฝึกสอน	ลำดับความสำคัญ
8.	จัดกิจกรรมได้คล่องเหมาะสมกับสถานการณ์และเนื้อหาที่กำลังสอน	17
9.	กิจกรรมที่จัดประกอบการเรียนการสอนคำนึงถึงความแตกต่างและมีส่วนร่วมของนักเรียนทุกคน	15
10.	ใช้วัสดุอุปกรณ์ประกอบการสอนได้ตรงตามเนื้อหา คุ่มค่า เหมาะกับเวลา และคล่องแคล่ว	20
11.	ให้นักเรียนมีโอกาสร่วมกันสรุป และสร้างความคิดรวบยอดในบทเรียนที่สอน โดยนักศึกษาฝึกสอนให้ความช่วยเหลือ	9
12.	เขียนกระดานดำได้ถูกวิธี มีระเบียบ ชัดเจน และสวยงาม	19
13.	ใช้ภาษาพูดและเขียนได้ถูกต้องเหมาะสมและชัดเจนในการสอน	4
14.	ไม่ประหม่า เคอะเขิน หยุตชะงัก หรือแสดงความวิตกกังวลในขณะสอน	17
15.	ใช้คำถามได้ดีในการช่วยกระตุ้นให้นักเรียนได้สังเกต คาดคะเนหาเหตุผล และคิดสร้างสรรค์	11
16.	รู้จักใช้คำยกย่อง ชมเชย เมื่อเห็นว่านักเรียนตอบถูกต้อง หรือทำดี	3
17.	เปิดโอกาสให้นักเรียนได้อภิปรายซักถามในขณะสอน	2
18.	นักเรียนในชั้นมีปฏิริยาตอบสนองในทางที่ดี มีความสนใจ ให้ความร่วมมือ และกล้าแสดงออก	9
19.	รู้จักแก้ปัญหาเฉพาะหน้าเมื่อมีเหตุการณ์ไม่เหมาะสมเกิดขึ้นในขณะดำเนินการสอน	16
20.	เข้าทำการสอนและเลิกสอนได้ตรงตามเวลาที่กำหนด	13
21	ตรวจแบบฝึกหัด แก้ไข และให้คำอธิบายแก่นักเรียนได้ทันกำหนดเวลา	13

ข้อที่	เกณฑ์ประเมินผลนักศึกษาฝึกสอน	ลำดับความสำคัญ
	<u>การวัดผล</u>	
1.	รู้จักสังเกต บันทึกเกี่ยวกับความก้าวหน้า และพัฒนาการของนักเรียนเป็นรายบุคคลในชั้นเรียน	4
2.	รู้จักวิธีการสร้างข้อทดสอบประเภทต่าง ๆ ได้เหมาะสมกับลักษณะวิชาที่สอน	3
3.	วัดผลได้ตรงตามจุดประสงค์ของบันทึกการสอนที่ได้กำหนดไว้	1
4.	รู้จักการจัดทำและเก็บรักษาผลที่ได้จากการวัดนักเรียนไว้อย่างเป็นระเบียบ เรียบร้อย และนำมาใช้ได้สะดวก	6
5.	นำผลที่วัดได้เกี่ยวกับตัวนักเรียนมาปรึกษาปัญหาการเรียนการสอนกับครูพี่เลี้ยงและอาจารย์นิเทศก์	5
6.	รู้จักนำผลที่วัดได้ในแต่ละครั้ง มาปรับปรุงการเรียนการสอนในครั้งต่อ ๆ ไป	2
	<u>การปกครองชั้นเรียน</u>	
1.	เอาใจใส่ดูแลนักเรียนได้ทั่วถึงในขณะที่ทำการสอน	2
2.	รู้จักและจำชื่อนักเรียนที่อยู่ในความรับผิดชอบได้ถูกต้องแม่นยำทุกคน	7
3.	วางตนเป็นกันเองกับนักเรียนได้เหมาะสมกับฐานะของความเป็นครู	1
4.	เปิดโอกาสให้นักเรียนเคลื่อนไหวอย่างเป็นอิสระในสถานการณ์และเวลาที่เหมาะสม	6
5.	ใช้หลักและวิธีการอย่างเป็นประชาธิปไตยกับนักเรียนในชั้นเรียน	2
6.	ลงโทษนักเรียนที่กระทำผิดทางด้านความประพฤติและวินัยอย่างเหมาะสมและยุติธรรม	8

ข้อที่	เกณฑ์ประเมินผลนักศึกษาฝึกสอน	ลำดับความสำคัญ
7.	รู้จักให้รางวัลและคำสนับสนุน ยกย่อง ชมเชย แก่นักเรียนที่ รักษาระเบียบวินัย และมีความประพฤติดี	4
8.	มีความจริงใจ เปิดเผย และรักษาคำมั่นสัญญาที่ให้ไว้กับนักเรียน	5
	<u>บุคลิกภาพ</u>	
1.	แต่งกายสุภาพ สะอาด เรียบร้อย ถูกต้องตามระเบียบ	1
2.	มีท่าทางกระฉับกระเฉง คล่องแคล่ว และสุภาพในการปฏิบัติงาน	1
3.	ใช้ภาษาได้ถูกต้องกับโอกาส และฐานะของบุคคลที่สนทนาด้วย	4
4.	ยิ้มแย้ม แจ่มใส และมีไมตรีจิตกับบุคคลทั่วไป	3
5.	มีความเชื่อมั่นในตนเอง กล้าพูด กล้าแสดงออกในสิ่งที่เห็นว่า ถูกต้องและเหมาะสมกับโอกาส	4
6.	สามารถควบคุมอารมณ์และข่มความรู้สึกไม่พึงพอใจได้	9
7.	ตื่นตัวในความเคลื่อนไหวของเหตุการณ์และความรู้ใหม่ ๆ	8
8.	มีไหวพริบ และปฏิภาณในการแก้ปัญหา	10
9.	มีความขยัน และอดทนต่อการปฏิบัติงาน	6
10	เสียสละเห็นใจ ให้ความช่วยเหลือ ต่อเพื่อนร่วมงาน	6
	<u>ความรับผิดชอบต่อโรงเรียน</u>	
1.	ร่วมกิจกรรมต่าง ๆ ที่จัดขึ้นในโรงเรียนอย่างเต็มใจ	2
2.	ปฏิบัติตามระเบียบข้อบังคับและประเพณีต่าง ๆ ของโรงเรียน	3
3.	อุทิศ และสละเวลาให้กับโรงเรียน เมื่อมีกิจกรรมพิเศษ ที่ ต้องการความช่วยเหลือ	5

ข้อที่	เกณฑ์ประเมินผลนักศึกษาฝึกสอน	ลำดับความสำคัญ
4.	มีความรักเด็ก และมีทัศนคติที่ดีต่อวิชาชีพครู	1
5.	ให้ความร่วมมือกับคณะครู และนักเรียน ในงานพัฒนาอาคารสถานที่ และบริเวณโรงเรียน	5
6.	ช่วยเหลืองานธุรการของโรงเรียน เมื่อได้รับการขอร้อง	9
7.	ร่วมช่วยเหลือกับฝ่ายปกครอง ในการดูแลความประพฤติ และรักษาระเบียบวินัยของนักเรียนโดยส่วนรวม	7
8.	ช่วยงานวิชาการต่าง ๆ ที่ฝ่ายวิชาการของโรงเรียนจัดให้มีขึ้น	8
9.	ร่วมงานของโรงเรียนที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติการของชุมชน	4
	<u>ความสัมพันธ์กับบุคคลที่เกี่ยวข้องกับการฝึกสอนและโรงเรียน</u>	
1.	ร่วมประชุมปรึกษาหารือกับอาจารย์นิเทศก์ ตามที่กำหนดนัดหมายไว้เป็นประจำ	6
2.	รู้จักรายงานแลกเปลี่ยนความคิดเห็นและอภิปรายปัญหาการฝึกสอนกับอาจารย์นิเทศก์อย่างมีเหตุผล	6
3.	เข้าร่วมประชุมรับฟังนโยบายและแนวปฏิบัติในการฝึกสอนจากผู้บริหารโรงเรียน	5
4.	ช่วยเหลืองานของผู้บริหาร เมื่อได้รับการขอร้องอย่างเต็มใจ	11
5.	รู้จักหาโอกาสพบปะแลกเปลี่ยนความคิดเห็นในการฝึกสอนกับผู้บริหารโรงเรียน	14
6.	รู้จักขอคำแนะนำและปรึกษาหารือในด้านการสอนกับครูพี่เลี้ยง	2
7.	ร่วมกับครูพี่เลี้ยงในการแก้ปัญหาต่าง ๆ เกี่ยวกับนักเรียนที่อยู่ในความรับผิดชอบร่วมกัน	3

ข้อที่	เกณฑ์ประเมินผลนักศึกษาฝึกสอน	ลำดับความสำคัญ
8.	พบปะสังสรรค์กับครูพี่เลี้ยง นอกเหนือจากงานในหน้าที่ตามโอกาสอันควร	15
9.	เข้าร่วมประชุมในการประชุมครูของโรงเรียนเสมอ เมื่อได้รับอนุญาตจากผู้บริหาร	11
10.	ทักทายปราศรัย และสร้างความสนิทสนมกับคณะครูในโรงเรียนได้เป็นอย่างดี	8
11.	สร้างความคุ้นเคยและไม่ถูกรู้สึกเหยียดหยามพนักงานเจ้าหน้าที่และคณาจารย์ของโรงเรียน	3
12.	สนใจที่จะร่วมหรือรับมอบหมายจากครูพี่เลี้ยงในการไปเยี่ยมเยียนผู้ปกครองของนักเรียน	13
13.	ให้การต้อนรับสนทนาปราศรัยกับผู้ปกครองนักเรียนที่มาร่วมในกิจกรรมของโรงเรียน	10
14.	รู้จักแสวงหาผู้ทรงคุณวุฒิและผู้เชี่ยวชาญในชุมชนมาเป็นวิทยากรให้ความรู้แก่นักเรียนในบางโอกาส	9
15.	รู้จักศึกษาสภาพและสิ่งแวดล้อมต่าง ๆ ของชุมชน เพื่อปรับตัวให้เข้ากับบุคคลในชุมชนได้	1

อภิปรายผลการวิจัย

จากผลการวิจัย เมื่อพิจารณาจากรายละเอียดของแต่ละด้าน ทั้ง 7 ด้านจะเห็นว่า ค่าเฉลี่ยของทุกข้ออยู่ในเกณฑ์เห็นด้วย แสดงว่า ความคิดเห็นของผู้บริหาร อาจารย์นิเทศก์ ครูใหญ่ ครูพี่เลี้ยง และนักศึกษาฝึกสอนเห็นว่า เกณฑ์ประเมินผลนักศึกษาฝึกสอนในวิทยาลัยครูภาคกลาง ควรประกอบไปด้วยการประเมินผล ทั้ง 7 ด้านคือ

1. การวางแผนและการเตรียมการสอน
2. การดำเนินการสอน
3. การวัดผล
4. การปกครองชั้นเรียน
5. บุคลิกภาพ
6. ความรับผิดชอบต่อโรงเรียน
7. ความสัมพันธ์กับบุคคลที่เกี่ยวข้องกับการฝึกสอนและโรงเรียน

ผลวิจัยนี้ ตรงกับผลวิจัยของสุธัญญา รัตนสัญญา ซึ่งทำวิจัยเกี่ยวกับเกณฑ์ประเมินผลการฝึกสอนของนักศึกษาฝึกหัดครู วิทยาลัยเทคโนโลยีและอาชีวศึกษา ผลปรากฏว่า ความคิดเห็นของผู้บริหาร อาจารย์นิเทศก์ อาจารย์พี่เลี้ยง และนักศึกษา ไม่มีความแตกต่างกัน แสดงให้เห็นว่า พฤติกรรมทั้ง 6 ด้าน คือ การเตรียมการสอน และบันทึกการสอน การดำเนินการสอน การใช้สื่อการเรียนการสอน บุคลิกภาพ การปกครองชั้นเรียน และการสรุปทบทวนและการวัดผลประเมินผล เป็นสิ่งที่สมควรจะต้องวัดในกระบวนการประเมินผลการฝึกสอน¹ นอกจากนี้ ก็ตรงกับแนวความคิดของเจริญผล สุวรรณโชติ ที่ว่า พฤติกรรมสำคัญที่ควรจะนำมาประเมินผลการฝึกสอนในสถานการณ์ของวิทยาลัยครูในปัจจุบัน อาจจะแบ่งออกได้เป็น 4 พฤติกรรมด้วยกัน คือ

1. พฤติกรรมทางด้านการสอน
2. พฤติกรรมทางด้านบุคลิกภาพ
3. พฤติกรรมทางด้านการบริหารและการจัดชั้นเรียน
4. พฤติกรรมทางด้านสังคมสัมพันธ์²

¹สุธัญญา รัตนสัญญา, "เกณฑ์ประเมินผลการฝึกสอนของนักศึกษาฝึกหัดครู วิทยาลัย เทคโนโลยีและอาชีวศึกษา" (วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชา บริหารการศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2525), หน้า 156.

²เจริญผล สุวรรณโชติ, "การประเมินผลการฝึกสอน" โครงการปรับปรุง การฝึกสอนในโครงการฝึกหัดครูชนบท, หน้า 134.

เมื่อพิจารณาความคิดเห็นของผู้บริหาร อาจารย์นิเทศก์ ครูใหญ่ ครูพี่เลี้ยง และนักศึกษาฝึกสอนในแต่ละด้าน ปรากฏผลดังนี้

ในด้านการวางแผนและการเตรียมการสอน ผู้บริหาร อาจารย์นิเทศก์ ครูใหญ่ ครูพี่เลี้ยง และนักศึกษาฝึกสอนเห็นด้วย ที่ควรจะนำมาเป็นเกณฑ์ประเมินผล นักศึกษาฝึกสอนทุกรายการ แสดงให้เห็นว่า การวางแผนและการเตรียมการสอนมีความ สำคัญต่อนักศึกษาฝึกสอน นักศึกษาฝึกสอนควรร่วมวางแผนกับอาจารย์นิเทศก์และครูพี่เลี้ยง ในการเตรียมการสอนนักศึกษาฝึกสอนจะต้องสามารถทำบันทึกการสอนได้ถูกต้อง รัดกุม มีความสามารถในการเขียนจุดประสงค์เชิงพฤติกรรม การเลือกเนื้อหาวิชา การกำหนด กิจกรรมต่าง ๆ การเลือกวิธีสอนที่เหมาะสมการเลือกสื่อการสอน ตลอดจนการวัดผล และประเมินผล สิ่งเหล่านี้จะช่วยให้นักศึกษาฝึกสอนสอนด้วยความมั่นใจ การสอนเป็นไป ตามเป้าหมายของหลักสูตร และจะช่วยส่งเสริมการสอนของนักศึกษาฝึกสอนให้มีประสิทธิภาพ มากขึ้น

การวางแผนการสอนก็คือ การเตรียมการสอนไว้เป็นระบบระเบียบในลักษณะ ปลายลักษณะอักษร โดยมีการวางโครงร่าง และลำดับขั้นของกิจกรรมการเรียนการสอนไว้ อย่างสมบูรณ์ พร้อมทั้งจะนำไปใช้สอนหรือประยุกต์ใช้ในการสอนได้ทันที แผนการสอน หมายถึงการเตรียมกิจกรรมที่จะใช้สอนหรือให้ประสบการณ์แก่ผู้เรียน ไม่รวมถึงแผนการ จัดกิจกรรมของโรงเรียนที่มีโครงการเฉพาะอยู่แล้ว เช่น การพัฒนาโรงเรียน การจัด ทัศนอาจร การอยู่ค่ายพักแรม หรืออื่น ๆ ในลักษณะนี้ การวางแผนการสอนถือเป็นกิจ สำคัญของนักศึกษาฝึกสอนที่จะต้องปฏิบัติ สถาบันผลิตครูทั่วประเทศต่างเห็นความสำคัญ ของแผนการสอน และก็มี การประเมินแผนการสอนเป็นส่วนหนึ่งของการประเมินผลการฝึกสอน ด้วย¹ จากผลการวิจัยก็สอดคล้องกับแนวการตรวจบันทึกการสอนของนักศึกษาฝึกสอน ซึ่ง สุริระ ประवालพฤกษ์ ได้เสนอว่า ควรประเมินและตรวจแก้ไข ดังนี้

¹ พัน เหมทานนท์, การนิเทศนักศึกษาฝึกสอน, หน้า 86-87.

1. ความถูกต้องของแบบฟอร์มของบันทึกการสอน
2. ทิศารณาเนื้อเรื่องที่นักศึกษาเตรียมมา
 - ตรงกับหลักสูตร โครงการสอน หรือแผนการสอนหรือไม่
 - เหมาะสมกับระดับความสามารถของผู้เรียนไหม
 - เขียนได้กระชับ ชัดเจนเพียงใด
 - เหมาะสมกับเวลาหรือไม่
3. ทิศารณาความคิดรวบยอดหรือหลักการในเรื่องสอดคล้องกับแผนการสอน และเนื้อหาที่จะสอน
4. ทิศารณาจุดมุ่งหมายเชิงพฤติกรรม ในเรื่อง
 - การเขียนเป็นจุดมุ่งหมายเชิงพฤติกรรม
 - การเขียนจุดมุ่งหมายให้ครอบคลุมเนื้อหา
 - การเขียนจุดมุ่งหมายให้สอดคล้องกับจุดมุ่งหมายของหลักสูตร
 - การใช้ภาษาที่ชัดเจน
5. ทิศารณาถึงวิธีสอนและกิจกรรม ซึ่งมีขั้นตอนในการสอนแบ่งเป็น 3 ขั้นตอนคือ
 - ช้่นนำเข้าสู่บทเรียน ต้องเหมาะสมสอดคล้องและกระชับ
 - ช้่นดำเนินการสอน ทิศารณา วิธีสอน เหมาะกับเนื้อหาวิชาและระดับของผู้เรียน
 - ช้่นสรุปบทเรียน ทิศารณาว่ามีการสรุปหรือไม่
6. ทิศารณาเรื่องอุปกรณ์หรือสื่อการเรียน ในเรื่อง
 - มีเพียงพอหรือไม่
 - ความชัดเจนในการระบุถึงอุปกรณ์
7. ทิศารณาเรื่องการวัดผลว่า
 - เตรียมการวัดผลได้สอดคล้องและครอบคลุมจุดประสงค์หรือไม่
 - แบบของการวัดผล ใช้วิธีการหลาย ๆ วิธีหรือไม่¹

ฐิติระ ประवालพฤกษ์, "แนวในการตรวจบันทึกการสอน" เอกสารประกอบการสัมมนา ครูใหญ่ ครูพี่เลี้ยง โรงเรียนฝึกสอน (ลพบุรี : ฝ่ายนิเทศการสอน วิทยาลัยครูเทพสตรี, 2522), หน้า 27-29.

ด้านการดำเนินการสอน ผู้บริหาร อาจารย์นิเทศก์ ครูใหญ่ ครูพี่เลี้ยง นักศึกษาฝึกสอน เห็นด้วยว่า ด้านการดำเนินการสอน ควรจะเป็นเกณฑ์ในการประเมินผลนักศึกษฝึกสอนทุกรายการ ในการดำเนินการสอนนักศึกษาฝึกสอนต้องมีริยาท่าทางดี มีความเป็นมิตรกับผู้เรียน มีความสามารถในการนำเข้าสู่บทเรียน มีความเข้าใจในเนื้อหาที่สอน สามารถลำดับขั้นตอนของเนื้อหาได้เหมาะสม มีการอธิบายยกตัวอย่างได้เหมาะสมกับบทเรียน รู้จักคัดแปลงวิธีสอนให้เหมาะสม สามารถโยงเนื้อหาวิชาให้สัมพันธ์กับวิชาอื่น ๆ สอนโดยใช้กิจกรรม สามารถใช้อุปกรณ์ประกอบการสอนอย่างคล่องแคล่ว มีทักษะในการใช้ภาษา คำถาม และการเขียนกระดานดำ เปิดโอกาสให้นักเรียนได้อภิปรายซักถาม และเข้าร่วมกิจกรรมที่จัดขึ้นขณะสอน นักศึกษาฝึกสอนต้องมีความตรงต่อเวลา มีความรับผิดชอบในการสอนตรวจแบบฝึกหัดของนักเรียน และรู้จักแก้ปัญหาเฉพาะหน้าที่เกิดขึ้นในการสอน ในด้านการดำเนินการสอนนี้ นับเป็นสิ่งสำคัญที่จะให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้ ดังที่ ไพฑูรย์ สิ้นลารัตน์ กล่าวว่า "กิจกรรมการเรียนการสอนเป็นกิจกรรมของคนกับคน การดำเนินการในเรื่องใด ๆ ควรเป็นไปอย่างธรรมชาติ จริงใจ และหวังดี อย่าเสแสร้ง เอาแต่ใจ และใช้อารมณ์ของผู้สอนเป็นเกณฑ์"¹ ในการดำเนินการสอนครูต้องใช้ความสามารถอย่างสูง เพราะจะเป็นผลที่เกิดขึ้นกับการเรียนของนักเรียน ดังที่ สันต์ ธรรมบำรุง ให้ข้อคิดว่า การสอนต้องอาศัยศิลปะในการสอน เพราะการสอนเป็นสิ่งที่ละเอียดอ่อน และวิธีการสอนนั้นมีอยู่มากมาย ครูผู้สอนต้องพิจารณาถึงจุดเด่นจุดด้อยในการสอนของตนเอง รู้จักการใช้สิ่งเร้าให้เหมาะสมกับวัยของผู้เรียน รู้จักใช้ตัวอย่างเปรียบเทียบ ภาษาที่พูดต้องชัดเจน เข้าใจง่าย และเหมาะสมกับวัยของผู้เรียน² นักศึกษาฝึกสอนจึงควรต้อง

¹ไพฑูรย์ สิ้นลารัตน์, หลักและวิธีการสอนระดับอุดมศึกษา (ภาควิชาอุดมศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2522), หน้า 248.

²สันต์ ธรรมบำรุง, หลักการนิเทศการสอน, หน้า 65.

ดำเนินการสอน โดยใช้เทคนิคและทักษะต่าง ๆ เพื่อให้การสอนบรรลุตามจุดมุ่งหมาย

ด้านการวัดผล ผู้บริหาร อาจารย์นิเทศก์ ครูใหญ่ ครูพี่เลี้ยง และ นักศึกษาฝึกสอน เห็นด้วยว่า ในการประเมินผลนักศึกษาฝึกสอนด้านการวัดผลควรประเมิน ในเรื่องของความสามารถในการวัดผลได้ตรงตามจุดประสงค์ที่ได้กำหนดไว้ในขั้นที่ก การสอน สร้างข้อทดสอบประเภทต่าง ๆ ได้เหมาะสมกับเนื้อหา รู้จักบันทึกและสังเกต ความก้าวหน้าและพัฒนาการของนักเรียนเป็นรายบุคคล รู้จักเก็บรักษาผลที่ได้จากการวัด และนำมาปรึกษาเพื่อปรับปรุงการเรียนการสอนกับครูพี่เลี้ยงและอาจารย์นิเทศก์ เพื่อจะ ได้ปรับปรุงการเรียนการสอนในครั้งต่อไป การวัดผลจะเป็นส่วนหนึ่งที่สะท้อนให้เห็นถึง คุณภาพในการจัดการเรียนการสอน ดังที่ วรรณิ ม้าลำพอง และคณะ เสนอว่า การวัด ผล เป็นเครื่องชี้แนวทางในการปรับปรุงการเรียนการสอน และเป็นเครื่องชี้ให้เห็นการ ทำงานของครูและผู้บริหารการศึกษาได้... การวัดผลจะต้องวัดพฤติกรรมทุกด้าน ใช้ วิธีวัดหลาย ๆ แบบ เหมาะสมกับความมุ่งหมายและลักษณะเนื้อหาวิชา กิจกรรม หรือ งานที่มอบหมายให้เด็กทำ¹ นอกจากนี้ นักศึกษาฝึกสอนควรใช้ผลของการวัดให้คุ้มค่า เมื่อมีการวัดผลโดยใช้เครื่องมือวัดต่าง ๆ ที่เหมาะสมแล้ว ผลการวัดต้องนำมาวิเคราะห์ วิจัย แปลความหมาย เพื่อจะได้ทราบว่า นักเรียนมีความสามารถทำอะไรได้บ้าง ยังขาดอะไร และยังเป็นข้อมูลสำหรับครูว่า จะพัฒนานักเรียนแต่ละคนในด้านใด²

ด้านการปกครองชั้นเรียน ผู้บริหาร อาจารย์นิเทศก์ ครูใหญ่ ครูพี่เลี้ยง และนักศึกษาฝึกสอนเห็นด้วยว่า เกณฑ์ประเมินผลนักศึกษาฝึกสอนด้านการปกครองชั้นเรียน

¹วรรณิ ม้าลำพอง และคณะ, การประเมินผลและการสร้างแบบทดสอบ, หน้า 19.

²เสริมศักดิ์ วิศาลาภรณ์ และ เอนกกุล กริแสง, หลักเบื้องต้นของการวัดผลการศึกษา, หน้า 26.

ควรประกอบไปด้วย การดูแลเอาใจใส่นักเรียนขณะสอน รู้จักและจำชื่อนักเรียนในความรับผิดชอบได้แม่นยำ วางตนเป็นกันเองกับนักเรียน ให้นักเรียนมีการเคลื่อนไหวอย่างอิสระในชั้นเรียนบ้าง มีความจริงใจต่อนักเรียน และรู้จักลงโทษ ให้อภัยแก่นักเรียนอย่างเหมาะสม การปกครองชั้นเรียน เป็นการใช้เทคนิคอย่างหนึ่ง เพื่อให้เกิดผลดีต่อการเรียนการสอน ภาควิชาหลักสูตรและการสอน วิทยาลัยครูยะลา กล่าวว่า การปกครองชั้นเรียนเป็นปัญหาใหญ่ปัญหาหนึ่ง สำหรับนักเรียนฝึกสอน เพราะถ้านักเรียนฝึกสอนไม่สามารถปกครองชั้นเรียนได้ และควบคุมนักเรียนให้เป็นระเบียบเรียบร้อยได้แล้ว ก็ไม่สามารถดำเนินการสอนได้¹ นอกจากนี้ ทักษะของครูในการเร้าความสนใจ เช่น การนำอธิบายชี้ช่องการย่ำและการควบคุมห้องเรียนแตกต่างกันได้รับผลสำเร็จไม่เหมือนกัน² ดังนั้น นักศึกษาฝึกสอนจึงต้องศึกษาด้านการเสริมกำลังใจและการควบคุมชั้นเรียน

ด้านบุคลิกภาพ ผู้บริหาร อาจารย์นิเทศก์ ครูใหญ่ ครูพี่เลี้ยง และ นักศึกษาฝึกสอน เห็นด้วย ที่ควรจะมีประเมิณผลนักศึกษาฝึกสอนเกี่ยวกับการแต่งกาย ท่าทาง กระฉับกระเฉงขณะปฏิบัติงาน เป็นคนสุภาพเรียบร้อย ยิ้มแย้มแจ่มใส มีความเชื่อมั่นในตนเอง รู้จักใช้ภาษาได้เหมาะสมกับบุคคลอื่น ๆ สามารถควบคุมอารมณ์ได้ มีไหวพริบบุคลิกภาพ และมีความตื่นตัวในเรื่องของเหตุการณ์ และความรู้ใหม่ ๆ บุคลิกภาพของนักศึกษาฝึกสอนเป็นปัจจัยสำคัญในการฝึกสอน ดังที่ วิทยาลัยครูเลย ได้เน้นให้เห็นถึงความสำคัญที่จะต้องเป็นเกณฑ์ในการประเมินผลนักศึกษาฝึกสอนว่า บุคลิกภาพเป็นสิ่งจำเป็นสำหรับผู้ที่จะเป็นครูอย่างยิ่ง เป็นการแสดงออกทางด้านกิริยาวาจาและใจ ที่ช่วยให้ผู้เรียนเกิดความเข้าใจ ความนิยม ศรัทธา ตลอดจนจงใจให้อภัยเรียนหรือร่วมงานด้วย... บุคลิกภาพที่ดีของครู

¹ภาควิชาหลักสูตรและการสอน วิทยาลัยครูยะลา, คู่มือฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู, หน้า 57.

²สันต์ ชรรณบำรุง, หลักการนิเทศการสอน, หน้า 58.

จะมีส่วนในการจูงใจให้ผู้เรียนสนใจครู และบทเรียนที่ครูกำลังสอน ผลการวิจัยลักษณะครูดี ของกรมการฝึกหัดครู และลักษณะของครูที่ดี - สังคมต้องการ ของวิทยาลัยครู-บ้านสมเด็จเจ้าพระยา ชี้ให้เห็นว่า บุคลิกภาพของครูเป็นปัจจัยสำคัญส่วนหนึ่งที่มีส่วนเสริมสร้างให้การสอนของครูมีประสิทธิภาพ¹ ดังนั้น การวัดประสพการณ์ด้านการวางบุคลิกภาพ จึงนับว่ามีความจำเป็น และควรเป็นส่วนหนึ่งของเกณฑ์ประเมินผลนักศึกษาฝึกสอน

ด้านความรับผิดชอบต่อโรงเรียน ผู้บริหาร อาจารย์นิเทศก์ ครูใหญ่ ครูพี่เลี้ยง และนักศึกษาฝึกสอน เห็นด้วยกับเกณฑ์ประเมินผลเกี่ยวกับการที่นักศึกษาฝึกสอนจะต้องปฏิบัติตามระเบียบข้อบังคับของโรงเรียน ร่วมกิจกรรมต่าง ๆ ของโรงเรียน อุทิศเวลาให้กับโรงเรียน มีทัศนคติที่ดีต่ออาชีพครู รักเด็ก ช่วยเหลืองานทั้งด้าน พัฒนาธุรการ การปกครอง วิชาการ และร่วมมือกับโรงเรียนช่วยกิจกรรมที่เป็นของชุมชน ความรับผิดชอบต่อโรงเรียนมีนักศึกษาฝึกสอนต้องแสดงความรับผิดชอบต่องานในฐานะที่เป็นเสมือนครูคนหนึ่งของโรงเรียนนั้น ดังเช่น แนวปฏิบัติของนักศึกษาฝึกสอนของวิทยาลัยครูเทศบาลที่ว่า นักศึกษาฝึกสอนทุกคนจะต้องปฏิบัติตามระเบียบของทางราชการ โรงเรียน และวิทยาลัยทุกประการ หน้าที่ของนักศึกษาฝึกสอนต้องปฏิบัติตามระเบียบอย่างเคร่งครัดประการคือ สอน อบรม ปกครอง พัฒนาโรงเรียนทั้งในและนอกห้องเรียน ปฏิบัติหน้าที่ในงานพิเศษต่าง ๆ เป็นต้น² สำหรับนักศึกษาฝึกสอนที่ฝึกสอนตามแนวการฝึกหัดครูเพื่อพัฒนาชนบท ก็ต้องมีความรับผิดชอบต่อโรงเรียนคือ รับผิดชอบต่องานในหน้าที่ ไม่ทอดทิ้งให้เกิดความบกพร่องเสียหาย... ปฏิบัติตามข้อบังคับของการฝึกประสพการณ์วิชาชีพอย่างเคร่งครัด³ ดังนั้น เกณฑ์ประเมินผลนักศึกษาฝึกสอนจึงนำพิจารณารวมความรับผิดชอบ

¹สำนักงานฝึกประสพการณ์วิชาชีพครู วิทยาลัยครูเลย, คู่มือการฝึกประสพการณ์วิชาชีพครู, หน้า 108-109.

²ฝ่ายนิเทศการสอน วิทยาลัยครูเทศบาล, เอกสารประกอบการสัมมนาครูใหญ่ ครูพี่เลี้ยง โรงเรียนฝึกสอน, หน้า 11.

³กรมการฝึกหัดครู, คู่มือดำเนินงานการฝึกหัดครูเพื่อพัฒนาชนบท, หน้า 71.

ต่อโรงเรียนเข้าไว้ด้วย

ด้านความสัมพันธ์กับบุคคลที่เกี่ยวข้องกับการฝึกสอนและโรงเรียน ผู้บริหาร อาจารย์นิเทศก์ ครูใหญ่ ครูพี่เลี้ยง และนักศึกษาฝึกสอน เห็นด้วยกับเกณฑ์การประเมินผลนักศึกษาฝึกสอน เกี่ยวกับ การร่วมประชุมปรึกษาแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกับ อาจารย์นิเทศก์ เข้าร่วมประชุม ช่วยเหลืองานและแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกับผู้บริหาร ปรึกษาและร่วมมือกับครูพี่เลี้ยงเพื่อแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดขึ้น พบปะสังสรรค์กับครูพี่เลี้ยง และครูในโรงเรียน สร้างความคุ้นเคยไม่ถูกเหยียดหยามเจ้าหน้าที่ พนักงานและ ภารโรงของโรงเรียน ให้การต้อนรับสนทนาปราศรัยกับผู้ปกครองนักเรียน รู้จักปรับปรุง ตัวให้เข้ากับบุคคลในชุมชนและใช้บุคลากรในชุมชนให้เกิดประโยชน์ต่อการเรียนการสอน นักศึกษาฝึกสอนต้องทำหน้าที่เสมือนครูคนหนึ่ง ดังนั้นจึงต้องมีความสัมพันธ์กับบุคคลหลาย- ฝ่าย จึงนับเป็นการะอย่างหนึ่งในการฝึกสอนที่มีความสำคัญในการประเมินผลนักศึกษา ฝึกสอนในโครงการฝึกหัดครูชนบทก็ได้กำหนดเกี่ยวกับด้านความสัมพันธ์กับบุคคลต่าง ๆ คือ ความสัมพันธ์กับครูพี่เลี้ยงและครูใหญ่ เยี่ยมเยียนติดต่อกับผู้ปกครอง เด็ก ทำงานร่วมกับ เจ้าหน้าที่อื่น ๆ¹ และในหน้าที่ของนักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู วิทยาลัยครูเลย ได้กำหนดไว้ว่า ให้นักศึกษาฝึกสอนสร้างความสัมพันธ์อันดีกับครูพี่เลี้ยง และคณะครูใน โรงเรียน²

ศูนย์วิทยุทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

¹กรมการฝึกหัดครู, คู่มือปฏิบัติสำหรับครูในโครงการฝึกหัดครูชนบท, หน้า 69.

²สำนักงานฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู วิทยาลัยครูเลย, คู่มือการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู, หน้า 33.

ข้อเสนอแนะในการใช้ผลการวิจัย

ในการประเมินผลนักศึกษาฝึกสอนที่อยู่ในสถาบันเดียวกันและอยู่ในกลุ่มวิทยาลัยครูภาคกลางเหมือนกัน ควรมีแบบประเมินผลที่เป็นแนวทางเดียวกัน ผู้วิจัยจึงขอเสนอแนะดังนี้

1. วิทยาลัยครูในภาคกลางแต่ละวิทยาลัยควรรำเกณฑ์ประเมินผลนักศึกษาฝึกสอนไปสร้างเป็นแบบประเมินผลนักศึกษาฝึกสอน โดยอาศัยผลจากการวิจัย
2. ควรพิจารณาลำดับความสำคัญของเกณฑ์แต่ละข้อในแต่ละด้าน เพื่อนำมาให้น้ำหนักคะแนนการประเมินผล และควรพิจารณาหาทางรวมเกณฑ์บางข้อเข้าด้วยกัน เพื่อให้เกิดความคล่องตัวในการใช้
3. ควรมีการประชุมร่วมกัน อาจจะในรูปแบบของการอบรม สัมมนา ผู้บริหาร อาจารย์นิเทศก์ ครูใหญ่ ครูพี่เลี้ยง เพื่อทำความเข้าใจในเรื่องเกณฑ์ประเมินผลให้ตรงกัน เพื่อประโยชน์ในการนิเทศนักศึกษาฝึกสอน
4. แจ้งรายละเอียดของเกณฑ์ประเมินผลให้นักศึกษาฝึกสอนทราบ เพื่อจะได้ปฏิบัติตนได้ถูกต้องในขณะที่ทำการฝึกสอน
5. ควรมีการวางแผนร่วมกันระหว่างผู้บริหาร อาจารย์นิเทศก์ ครูใหญ่ และครูพี่เลี้ยง ในการนิเทศและประเมินผลนักศึกษาฝึกสอน

ข้อเสนอแนะในการวิจัยในอนาคต

1. ควรจะศึกษาถึงตัวประกอบและตัวแปรที่มีประสิทธิภาพต่อโครงการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู เพื่อนำมาเป็นเกณฑ์ในการพิจารณาสร้างเกณฑ์ประเมินผลนักศึกษาฝึกสอนอีกทีหนึ่ง
2. ควรมีการศึกษาถึงปัญหาภายหลังการนำเกณฑ์ประเมินผลที่ได้จากการวิจัยในครั้งนี้อไปใช้
3. ควรศึกษาและวิจัยเกี่ยวกับการให้ความสำคัญในด้านต่าง ๆ เกี่ยวกับเกณฑ์ประเมินผลนักศึกษาฝึกสอน โดยเปรียบเทียบความคิดเห็นของกลุ่มประชากรของฝ่ายสถาบันผลิตครูกับกลุ่มประชากรของฝ่ายโรงเรียนที่ส่งนักศึกษาไปฝึกสอน